

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af katastrofeværn og offentligt redningsvæsen.

Fremsat den 14. marts 1968 af *Kurt Brauer, Morten Lange og Aksel Larsen.*

Folketinget opfordrer indenrigsministeren til at fremsætte lovforslag om katastrofeværn og offentligt redningsvæsen efter følgende retningslinjer:

1. Værnets opgave er
 - a. at yde assistance ved ulykker med personskade,
 - b. at yde assistance ved større materielle skader, brande, oversvømmelser m. v.,
 - c. at eftersøge og yde bistand til personer, der formodes forulykkede eller i nød på hav eller sø og tilsvarende på land.
 - d. Under ekstraordinære forhold kan værnet tildeles bevogtningsopgaver.
2. Værnets personel er dels et fast stampersonel med specialuddannelse, dels et

udskrevet mandskab. Det udskrevne mandskab optrænes på et kursus, hvis varighed nærmere fastsættes i loven, og fungerer herefter ved tilkaldelse i en nærmere fastsat periode.

3. Værnet ledes af en centralstyrelse og regionale afsnitsledelser.
4. Værnets materiel er det civilforsvaret tilføjede og statens civile og militære redningsvæsens materiel. Ved overgangsbestemmelser inddrages også det kommunale materiel under værnet.
5. Ved overgangsbestemmelser får værnet eneret og pligt til at påtage sig de under 1 nævnte opgaver i det omfang, der kræves organiseret assistance.
6. Det særlige civilforsvar nedlægges.

Bemærkninger til forslaget.

I folketingsåret 1965-66 fremsatte medlemmer af socialistisk folkeparti forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af katastrofeværn og offentligt redningsvæsen (fremsat den 31. marts 1966, Folketingstidende 1965-66, forhandlingerne, sp. 4692, tillæg A. sp. 2265).

Forslaget blev underkastet 1. behandling den 22. april 1966 (folketingets forhandlinger sp. 4995) og henvises til behandling i et udvalg, der ikke afgav betænkning.

Nærværende forslag til folketingsbeslutning er i alt væsentligt en genfremsættelse af forannævnte forslag.

Det første hovedformål med beslutningen er en samling og effektivisering af de forskellige instanser,

der yder assistance ved ulykker. Den nuværende opspaltning i kommunale og private brandslukningskorps, kommunal og privat ulykkesassistance og statslig og privat redningsassistance garanterer ikke den hurtigste og mest effektive hjælp så lidt som den bedste materieludnyttelse.

Det andet hovedformål med beslutningen er at afskaffe det på langvarig værnepligt baserede civilforsvar. Den årlange indkaldelse er en byrde for de udskrevne, den giver økonomisk tab for samfundet ved uudnyttet produktiv arbejdskraft, og den lange tjenestetid står ikke i rimeligt forhold til de under tjenesten indlærte færdigheder.

Beslutningens første punkt angiver værnets hovedopgaver. De er beskrevet som fredstidsopgaver

ud fra den forudsætning, at et moderne samfund er så sårbart, at ret betydelige kræfter må kunne mobiliseres for at imødegå følgerne af en katastrofe.

Beslutningens andet punkt skitserer mandskabsrekrutteringen. Flertallet af opgaverne kan løses af et stampersonel, der er fastansat, eller kontraktmæssigt engageret tilkaldpersonale. For at have tilstrækkeligt mandskab til større ulykker eller eftersøgninger udtages 5.000 af hver ungdomsårgang til optræning som assisterende værnspersonel. En del af de udtagne skal være kvinder.

Beslutningens tredje punkt lægger ansvaret for udrustning og koordineret funktion på en centralstyrelse og det daglige ansvar på regionale afsnitsledelser.

Beslutningens fjerde punkt tilsigter en samling og standardisering af alt redningsmateriel, mens punkt fem sigter mod at begrænse de private redningskorps' aktivitet til bistand ved havarier og andre mindre ulykkesskader.

Det samlede mål, der sigtes mod ved værnets opbygning, er et sådant beredskab, at der kan træffes effektive foranstaltninger mod selv meget store katastrofer. Der tænkes her såvel på mulige katastrofer i forbindelse med nukleare anlæg, fladebrande ved olieeksplosioner, eller hvad der ellers kan forekomme som resultat af ødelæggelse af store tekniske anlæg. Værnet må også kunne imødegå sammenbrud forårsaget af svigten af forsyning med elektricitet eller gas. Der er således tale om et trænet mandskab, der er væsentlig større, end der sædvanligvis kan forventes anvendt. For at en sådan styrke kan mobiliseres, må det pålægges det uddannede mandskab at give oplysning om deres tilkaldelsesadresse inden for en periode på 5 år efter uddannelsen. Hvis en sådan styrke skønnes for lille ud fra en regional behovsanalyse, kan det overvejes at give det til militærtjeneste indkaldte mandskab en tilsvarende uddannelse i tjenestetiden og derefter inddrage det hjemsendte personel i et katastrofeberedskab. Det bør under-

søges, om en særlig alarmeringsordning for de til enhver tid anciennitetsmæssigt yngste er ønskelig.

Sigtet med forslaget er imidlertid ikke indskrænket til sådanne foranstaltninger, der afløser det nuværende civilforsvar. Det må erkendes, at de under punkt 1 anførte opgaver efter deres natur er udprægede offentlige opgaver. Det er derfor en strukturfejl, at en væsentlig del af hjælpen til ulykkesramte er overladt private redningskorps, der arbejder på kommerciel basis og enten under en lidet tillidvækkende konkurrence eller under et faktisk monopol. Der må stiles mod, at private redningskorps kun får til opgave at assistere ved havariagtige skader. Sådanne skader udgør i forvejen deres hovedaktivitet.

De forestående ændringer i kommune- og amsstruktur gør det særdeles belejligt at stræbe mod en centralisering af brandvænsforanstaltningen netop nu.

En tilsvarende centralisering af redningsvæsenet må også være særdeles ønskelig. Der er ingen særlig anledning til, at disse opgaver delvis skal løses af militære kræfter.

Det kan naturligvis forventes indvendt mod det fremsatte forslag, at det ikke giver en brugbar løsning på de civile vænsforanstaltninger under krigsmæssige tilstande.

Såfremt talen er om virkninger af militære operationer uden for dansk område, må det her skitserede være fuldt tilstrækkeligt. I tilfælde af at Danmark skulle blive krigsskueplads, er det nu eksisterende civilforsvar lige så lidt i stand til at løse de stillede opgaver som militæret er det. Men selv i en sådan situation må et helt civilt organiseret katastrofeværn være at foretrække fremfor et korps, der efter sin organisation kun med vanskelighed kan hævde sin immunitet under de eksisterende konventioner. Det nøje samarbejde med militæret, som civilforsvaret bygger på, vil gøre dets neutralisering til en forventelig militær opgave for en modstander.